

моральних поглядах, переконаннях. Важливими є уміння правильно використовувати літературну мову в професійній діяльності. Чистота мовлення – це його краса й ознака культури кожної людини. Рівень культури професійного мовлення можна підвищити за умови систематичного самовдосконалення. Потрібно постійно оновлювати власні знання, вдосконалювати мовлення, підвищувати його культуру. Як правило, гарне мовлення свідчить про високий рівень культури мовця і робить спілкування більш ефективним.

Список використаних джерел

1. Дорошенко С. І. Основи культури і техніки усного мовлення / С. І. Дорошенко. – 2-е вид., перероб. і доп. – Харків: «ОВС», 2002. – 144 с.
2. Курило О. Й. Становлення професійної діяльності вчителя: мовно-риторичний аспект / О. Й. Курило, Л. С. Прокопович, Н. Ф. Попович // Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука». – Мукачєво-Ченстохова : РВВ МДУ; Академія ім. Я. Длугоша, 2019. – Випуск 1 (26). – С. 125-128.
3. Попович Н. Ф. Майстерність сценічного мовлення / Н. Ф. Попович // Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі ХХІ століття: матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції (20-21 квітня 2017 р.). – Мукачєво: РВВ МДУ, 2017. – С. 226-229.
4. Попович Н. Ф. Формування мовленнєвої культури майбутніх учителів початкових класів / Н. Ф. Попович // Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (17-18 травня 2017 р.). – Мукачєво: РВВ МДУ, 2017. – С. 121-123.
5. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. – К., 2007. – 856 с.

ПОПОВИЧ О.-М. В.,
ГОРВАТ М. В.,
Мукачівський державний університет, Україна

ЕСТЕТИЧНІ ПОЧУТТЯ ЯК ЕСТЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКА КАТЕГОРІЯ

Одним із важливих завдань сучасної початкової школи є значне поліпшення художньої освіти й естетичного виховання учнів. Як ніколи сьогодні необхідно розвивати в дітей почуття прекрасного, формувати високі естетичні смаки, уміння розуміти і цінувати твори мистецтва; краще використовувати для цієї мети можливості кожного навчального предмета, особливо літератури, музики, образотворчого мистецтва, естетики, які мають велику пізнавальну і виховну силу.

Філософські погляди на почуття, зокрема естетичні, викликають особливий інтерес у контексті даного науково-педагогічного дослідження, оскільки дозволяють визначити його понятійний апарат та методологічні основи.

Досліджуючи еволюцію поняття «почуття» в історії філософської думки, було виявлено відмінності в способах розв'язання питання співвідношення почуттів і розуму людини. Значна кількість філософських концептів переконують в єдності чуттєвого пізнання та мислительних процесів особистості. Так, античні філософи

(Алкон, Геракліт, Емпідокл, Парменід Піфагор, Теофраст та ін.) неодноразово звертали увагу на примат зовнішніх почуттів та чуттєвого сприйняття людиною того, що відбувається навколо неї, над розмірковуваннями. В V ст. до н.е. Сократ, Геродот, Аристотель, Платон трансформували давньогрецьку філософську думку про природу почуттів у принципово нову площину. В обіг уведено поняття калокагатії, яке знаменувало осмислення гармонійної єдності зовнішнього і внутрішнього, естетичного і морального, краси і добра.

В епоху Середньовіччя Аврелій Августин закликав до глибокого відчуття краси довкілля. Він високо підносив роль чуттєвого пізнання світу. Інший представник сенсуалізму Фома Аквінський вважав, що естетичні почуття мають безкорисливий характер і притаманні людям, які здатні пізнавати прекрасне в навколишньому житті. [1, с. 194-195].

В епоху Відродження роль почуттів в освоєнні людиною навколишнього осмислена ще глибше. Зокрема, Леонардо да Вінчі, Лоренцо Валла, Рафаель, Мікеланджело підкреслювали, що естетичне стимулюється перш за все людським чуттям. Мислителі й художники епохи Відродження ідеалізували чуттєві можливості людини, за допомогою яких вона може досягти самовдосконалення, саморозвитку, реалізації своїх творчих можливостей [12, с. 44]. Натурфілософія епохи Відродження тлумачила розум людини як складне поєднання здібностей, серед яких не останнє місце посідають і почуття.

Філософи Нового часу (Р.Декарт, Т.Гоббс, Г.Лейбніц, Дж.Локк, Б.Спіноза), французькі матеріалісти (Д.Дідро, Вольтер, Ж.Ламетрі, Ш.Монтеск'є, Ж.-Ж.Руссо), дотримуючись теорії сенсуалізму, все-таки заперечували особливу роль чуттєвого досвіду у пізнанні людиною навколишнього і закликали до піднесення насамперед духовної природи людини.

Велику значущість у контексті дослідження нашої проблеми мають ідеї представників німецької класичної філософії І.Канта та Г.Гегеля. Зокрема, І. Кантом вивчені основні ознаки естетичного почуття, які він описав у «Критиці здатності судження». На думку мислителя, естетичне почуття є безкорисливим, об'єктивним, тому що йде попереду пізнання й має споглядальний характер.

В українській філософії кінця XIX – початку XX ст. особливе місце належить естетичній концепції художньої творчості, розробленій І.Франком. Митець робить висновок про те, що передусім потрібно усвідомлювати механізми народження мистецтвом почуття естетичної насолоди. Він вважав, що саме це почуття повинно стати першоосновою естетичного аналізу, який, у свою чергу, повинен бути орієнтований на визначення засобів, завдяки яким мистецтво народжує це почуття.

Значного поштовху розвитку філософії естетичних почуттів надали праці В.Белінського та М.Чернишевського. Так, В.Белінський переконував у необхідності розвивати естетичні почуття в людини змалечку, щоб підняти її якомога вище від рівня тварини. Почуття прекрасного він вважав свідченням освіченості й вихованості, протиположним егоїзму та примітивному прагматизму.

Аксіологічні аспекти формування естетичних почуттів яскраво відображені в працях філософів-естетиків XX століття (О. Бурова, М. Киященко, М. Лейзерова, В. Малахова, Л. Столовича, Р. Шульги та ін.) Дослідники відзначали складний

механізм почуттів, який виявляється через багатогранність своєї природи, характер, структуру, варіативні форми вияву. Дослідження М. Афанасієва, Д. Кучерюка, А. Ларькова, Л. Левчук, Л. Печко та ін. засвідчують, що естетичні почуття є найскладнішим видом духовного переживання людини, народжуються під впливом цілеспрямованого виховання, оточуючого середовища, як результат опанування індивідом певної системи знань та оціночних умінь [3; 19; 20; 21; 24].

Отже, у нашому розумінні естетичні почуття є невід'ємним атрибутом соціалізованої особистості, які сприяють розвитку її потреби у знаннях, забезпечують суспільну активність індивіда та його творчу активність. Оскільки естетичні почуття розвиваються лише під цілеспрямованим педагогічним керівництвом і є наслідком суб'єктивної емоційної реакції людини на мистецькі твори, тому для теоретичного осмислення механізмів їх формування першорядного значення набуває дослідження психологічних основ їх розвитку з раннього віку у навчально-виховному процесі під впливом мистецького продукту, зокрема літератури.

Список використаних джерел

1. Асмус В. Ф. Античная философия (история философии) / В. Ф. Асмус. – 3-е изд. – М. : Высшая школа., 2003. – 400 с.
2. Бех І. Моральний розвиток особистості в історико-педагогічному осмисленні // Рідна школа. – 1999. – №8. – с. 21 – 24.
3. Тавровецька Н. І. Становлення естетичних почуттів у процесі формування Я-образу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.01 «Загальна психологія, історія психології» / Н. І. Тавровецька ; Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2009. – 19 с.

ПОПОВИЧ Я.В.,

БЕРЕШ В.П.,

ТОВКАНЕЦЬ Г.В.,

Мукачівський державний університет, Україна

ВИХОВАННЯ В ПРАЦІ ТА ВИХОВАННЯ ПРАЦЕЮ ЯК ЗАВДАННЯ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасна школа стикається з великою кількістю проблем, серед яких втрата в учнів інтересу до навчання, до трудової діяльності, відсутність внутрішніх мотивів до них, зниження якості освіти, поява негативного ставлення до трудового навчання.

Трудове виховання – один з напрямів виховної діяльності, який націлений на осмислення дітьми цінностей трудового життя. Учні повинні усвідомити, що без праці людина неодмінно деградує, що праця – як фізична, так і розумова має велику цінність у житті, що лише праця дає можливість реалізувати себе як особистість, формує власну гідність людини і повагу до неї оточуючих. Метою трудового виховання молодших школярів є виховання усвідомлення дітьми соціальної значущості трудової діяльності, розвиток потреби в трудовій активності,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>